



## **Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...**

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis  
Extrema Unctionis, & Ordinis

**Bosco, Jean a**

**Lovanii, 1672**

Concl. VII. Concilium Tridentinum concessit Episcopis potestatem  
absolvendi in foro conscientiæ à quibuscumque casibus occultis, etiam  
Sedi Apostolicæ reservatis, delinquentes quoscumque sibi ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)



CONCLUSIO VII.

Concilium Tridentinum concessit Episcopis potestatem absolvendi in foro conscientiae à quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolica reservatis, delinquentes quoscumque sibi subditos, in Diocesi sua per seipfos aut Vicarium ad id specialiter deputandum: sed ab hæresi occulta tantum per se.

139. Probatur Concl. ex Trident.

Hæc Conclusio habetur in Concil. Trident. sess. 24. de Reform. cap. 6. sub eadem ferè forma verborum: *Licet, inquit, Episcopis . . . in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolica reservatis, delinquentes quoscumque sibi subditos, in Diocesi sua, per seipfos aut Vicarium ad id specialiter deputandum, in foro conscientiae gratis absolvere; imposita poenitentia salvari. Idem est in hæresi crimine in eodem foro conscientiae eis tantum, non eorum Vicariis, sit permissum.*

Probatur Concl. ex Trident.

Vicariis; inquam; specialiter deputandis; ad generaliter absolvendum. Nam durante illâ concessione Concilii Trident. potest Episcopus pro singulis vicibus aliquem deputare, qui absolvat ab hæresi occulta; ut docet Sanchez in Sum. lib. 2. c. 11. n. 23. dicens: Probabilis censetur, posse Episcopum committere Absolutionem ab hæresi alicui specialiter ad eum hæresis casum deputato. At non potest generaliter alicui committere vices suas ad absolvendum ab hæresi.

Quare id est discrimen constitutum in eo Decreto inter hæresim, & cæteros casus Papæ reservatos; ut horum Absolutionem possit committere, seu committendo vices suas circa casum specialiter oblatum, vel generaliter committendo vices suas alicui quoad hoc speciale manus absolvendi ab his casibus. Nam utroque modo dicitur Vicarius ad hoc specialiter deputatus, prout requirit Trident. in eo Decreto. At casum hæresis non potest posteriori modo delegare; sed solo priori. Ita hic Auctor, & Alii plures, quos citat.

140. Probatur.

Probatur; quia, ut supra vidimus, potestas; ibi concessa Episcopis, absolvendi ab omnibus casibus occultis, est ordinaria, utpote competens non personæ, sed dignitati seu officio; ad eoque per se delegabilis est; ergo dum restringitur facultas absolvendi ab hæresi occulta, ne possit delegari Vicario specialiter deputando; ea restrictio accipienda est, ut quàm minimùm fieri possit, jus commune corrigat.

Cùm ergo intelligi possit de solo Vicario specialiter deputando ad omnes hæresis casus, non autem de specialiter deputando ad specialem oblatum hæresis casum, & sic optime salvetur differentia in Trident. tradita, hic intellectus eligendus est. Unde sic specialiter deputatus, vel non esset simpliciter Vicarius, vel certè esset Vicarius specialissimus (ut ita loquar) qui non censetur prohibitus.

Dices; ly *Tantum*, est particula exclusiva omnium aliorum. Ideoque in Summulis propositio exclusiva: *Petrus tantum currit*, explicatur & resolvitur in has: *Petrus currit, & Nullus alius à Petro currit.* Propositio ergo illa: *Episcopus tantum possit absolvere*, resolvi debet per has: *Episcopus tantum, & Nullus alius præter ipsum possit.* Ac proinde quod in aliis casibus conceditur Vicariis, negatur in hoc casu.

141. Obiectio.

Propter hoc argumentum, oppositam sententiam, cum Aliis, quos citat, amplectitur Card. Lugo de Fide Disp. 23. Sect. 3. n. 79.

Lugo. Solvitur.

Sed responderi potest; in materia morali non ita attendendum esse, quid in Summulis significet ly *Tantum*, sed magis ad sensum & mentem loquentium; quæ utique, cùm censetur esse conformis juri communi, sic accipienda est, ut ly *Tantum*, non excludat omnes alios, sed solum illos Vicarios, quos Episcopus potest deputare ad absolvendum ab aliis casibus, id est, simpliciter Vicarios seu Vicarios speciales, qui possint passim ab omnibus casibus occurrentibus absolvere; non autem Vicarios specialissimos, id est, deputatos ad unum particularem casum.

142. Alia obiectio.

Si rursùm obijcias, & dicas cum Lugone supra n. 80. hanc non esse propriè correctionem juris communis, & ejus restrictionem; sed potiùs concessionem novam, factam Episcopis contra jus, quo Absolutio ab hæresi reservata erat soli Summo Pontifici; ergo potiùs amplianda est illa limitatio, quàm restringenda.

Responsio.

Respondeo; etiam illam reservationem hæresis esse contra jus commune, adeoque & hanc ipsam strictè interpretandam. Consequenter concessio absolvendi est secundum jus commune, ac proinde limitatio addita corrigit jus commune, & ita strictè est interpretanda; siquidem magis attenditur jus commune in illa materia, quàm particulare, quod est contra jus commune.

143. Tertia obiectio.

Arguis tertio, & inferis cum præfato Auctore; ergo Episcopus poterit deputare Vicarium ad omnes casus hæresis occultos, quia adhuc tunc esset differentia inter hæresim & alios casus; quia in ordine ad alios potest Episcopus deputare Vicarium specialem cum facultate generali ad omnes casus reservados occultos: at in Ordine ad hæresim, non sufficeret ea deputatio, sed requiretur Vicarius specialior, deputatus ad hæreses occultas, qui

E c Vica-



Vicarius esset specialior, quàm ille alius, deputatus ad omnes casus.

Solvitur.

Respondetur; ille Vicarius non esset specialior ad casus hæresis, quàm alius ad casus v. g. homicidii; jam autem Trident. non solum constituit differentiam inter casum hæresis, & omnes alios casus copulativè acceptos, sed etiam inter casum hæresis, & omnes alios casus copulativè (ut sic loquar) acceptos. Et aliunde quid vetat, ut aliqua fiat restrictio, & non omnis possibilis, ut utriusque sententiæ aliquid concedatur?

144.  
Quarta ob-  
jectio ex c.  
fin. de Offic.  
deleg.

Quod præterea objicitur ex jure Canonico de Offic. Delegat. cap. fin. ibi: *Ceteram (salva Legatorum Sedis Apostolica auctoritate) nulli cui commissum fuerit predicare crucem, excommunicare, vel absolvere aliquos, dispensare cum irregularibus, vel innungere pœnitentias, liceat hæc de cætero alijs demandare.*

Diluitur.

Hoc, inquam, solvitur ex verbis immediatè subsequentibus: *Quia non sibi iurisdictio, sed certum ministerium potius committitur in hac parte.* Iam autem in nostro casu Episcopis non committitur nudum ministerium, sed vera iurisdictio, idque ordinaria, ut supra dictum est; quia committitur officio seu dignitati in perpetuum.

145.  
An hic eligatur industria Episcopi  
pi-  
Lugo.

Unde non approbo, quod ait Lugo supra n. 81. In prædicto Decreto eligitur industria Episcopi ad absolvendum ab hæresi, qui ideo designatur, ut per seipsum tantum absolvat. Hoc, inquam, non approbo; quoniam tunc solum videtur eligi industria Episcopi, quando non officio Episcopali, sed ipsius personæ in particulari, Petro v. g. vel Joanni, committitur hoc vel illud faciendum, quod constat non habere locum in casu præposito. Quoniam Concilium concessit hanc potestatem Episcopo, quocumque nomine appelletur, docto pariter ac indocto, prudenti juxta ac imprudenti, bono & malo. Quomodo ergo eligitur industria personæ, nisi quia Pontifex supponit, ordinariè Episcopos esse tales, qui morbo adeò periculoso opportunam possint adhibere medicinam? Hoc autem possunt facere, tametsi per alium absolvant; quia possunt Vicario specialissimo præscribere pœnitentiam imponendam; ergo ex hoc capite non bene infertur: ergo non potest id alteri committere. Est etiam impositionem pœnitentiæ, seu qualitatis & quantitatis ejus, committere suo Vicario, quia potest talem eligere, cui id melius fidat, quàm sibi ipsi.

146.  
Probatio  
nostræ sen-  
tentia ex  
nimio rigore & difficultate.  
Rodriguez.

Ceterum probant Aliqui hanc sententiam ex nimio rigore & difficultate, incommotis & inconvenientiis alterius sententiæ, quasi foret moraliter impossibile, semper recurrere ad ipsum Episcopum pro Absolutione ab hæresi occulta. Ita Rodrig. qq. Reg. tom. 1. q. 20. a. 11. ubi docet nostram sententiam, & exemplificat in Moniali, quæ, propter

votum, aut præceptum clausuræ, Episcopum minimè adire potest, neque Episcopum ad eam recurrere commodè potest, ut eam absolvat; quo casu, inquit ille, si ipsa necessariò per Episcopum esset absolvenda, in maximis angustiis constitueretur, & ejus anima in probabili periculo collocaretur.

Sed, ut veritatem dicam, hoc argumentum facile solvi potest, & ab ipsomet Rodrig. solvitur eodem articulo in fine, ubi sic ait: Est etiam advertendum, quòd Episcopus potest absolvere in absentia ab excommunicatione extra Sacramentum Pœnitentiæ, incurta ratione hæresis occulta; sicut potest absolvere ab aliis excommunicationibus, ut affirmat Navarr. Ex quo sequitur, quòd potest absolvere ab excommunicatione dictam Monialem absentem, quæ absoluta ab excommunicatione, potest absolvi à crimine hæresis à quocumque Confessore, ab eodem Episcopo ad hoc specialiter approbato. Peccata enim Sedi Apostolica reservata, ratione excommunicationis reservantur, quæ sublata, jam non sunt dicenda reservata. Hæc ille.

Quæ si vera sunt, ut puto, jam videntur cessare istud inconveniens alterius sententiæ, quòd dicta Monialis, in maximis angustiis constitueretur, & ejus anima in probabili periculo collocaretur. Nolo itaque hoc argumento uti ad confirmandam meam Conclusionem: maxime cum (secundum Lugonem sup. n. 81.) Episcopus non possit pro casu particulari vices suas alteri committere, nisi de illo casu particulari habeat notitiam; pro ut etiam de impedimento personæ, ne ad ipsum veniat: quod etiam difficile est, cum subditus in Diocesi ampla possit nimirum distare, & Confessarius etiam, cui danda esset facultas: in iis ergo, & aliis similibus casibus, sicut Episcopus potest in nostra sententia dare facultatem alicui pro illa vice; ita æquè facile poterit subditum absentem, intra Diocesim existentem, absolvere à censura; ablata autem censura, Confessarius ordinarius poterit absolvere à peccato.

Quæ ergo ratio hujus sententiæ? Quia verba Tridentini sic commodè intelligi possunt, ergo sic intelligenda, ad evitandam correctionem juris communis, aut divini, secundum Quosdam: quippe Episcopi jure communi, aut divino, nisi expressè limitentur, habent pro subditis, quidquid habet Papa pro tota Ecclesia. Quæ proinde limitatio stricte est interpretanda, ut diximus; semper tamen in propria proprietate verborum, naturalem vel civilem; nisi ad evitandum absurdum: jam autem ly Vicarius, stricte acceptum, ad minus videtur significare illum, qui haberet generalem potestatem absolvendi ab omni casu occultæ hæresis.

Sed



149. Proponitur aliquo controversia

Sed progrediamur ad alias controversias, concernentes hanc potestatem Episcoporum, quarum princeps est; an revocata sit quoad casus Bullæ Cœnæ. Secunda; an extendat se ad casus post Trident. Papæ reservatos. Tertia; an hæc potestate utatur Episcopus non Sacerdos. Quarta; an Episcopus utatur hæc potestate etiam respectu Religiosorum exemptorum, aliorumque advenarum & peregrinorum. Antequam autem ad has quaestiones ordine respondeo, præmittendum iudico; quid in prædicto Decreto intelligatur per casus occultos.

150. Quid sit peccatum occultum ex Navarro

Itaque peccatum occultum est, secundum Navar. in Man. c. 27. n. 254. quod non est publicum. Publicum autem secundum eundem Auctorem n. 255. triplex est; notorium, id est, quod nititur scientiâ majoris partis communitatis; manifestum, id est, quod nititur famâ ejusdem majoris partis, ortâ à scientibus; & famosum, quod nititur famâ majoris partis, ortâ ex uno scienti, vel ex iudiciis, vel præsumptionibus illi æquipollentibus.

151. Quid sit peccatum occultum, & triplex occultum.

Occultum item triplex est, scilicet quod non est probabile suapte naturâ, quæ sunt sola mentalia; & quod est probabile suapte naturâ, sed non potest probari, quia coram nemine factum est; & quod probari quidem potest, sed aded à paucis, quod nulla indè fama orta est; nec est in iudicium deductum.

152. Bene autem notanda sunt hæc verba: Nec est in iudicium deductum, quia hoc ipso, quod aliquod delictum deducitur in iudicium, seu ad forum contentiosum, est à paucis sciatur, publicum tenetur à Concilio, ut docet Suarez de Cens. disp. 41. sect. 2. n. 6: ex illis verbis: Et exceptis aliis deductis ad forum contentiosum.

Per Communitatem autem intelligitur, non tantum Provincia, Civitas vel Parochia, sed etiam Vicinia, Collegium, vel Monasterium, modò saltem decem inveniatur in eo. Notat ibidem, ut delictum dicatur publicum, non sufficere, ut actus, qui est delictum, sit publicus, nisi etiam publicè sciatur esse delictum: Missa enim facta coram populo ab excommunicato occulto, actus publicus & delictum est; non tamen delictum publicum, quia nescitur publicum esse delictum. Hæc ille. Et Alii communiter.

153. Bene autem notanda sunt hæc verba: Nec est in iudicium deductum, quia hoc ipso, quod aliquod delictum deducitur in iudicium, seu ad forum contentiosum, est à paucis sciatur, publicum tenetur à Concilio, ut docet Suarez de Cens. disp. 41. sect. 2. n. 6: ex illis verbis: Et exceptis aliis deductis ad forum contentiosum.

Bene autem notanda sunt hæc verba: Nec est in iudicium deductum, quia hoc ipso, quod aliquod delictum deducitur in iudicium, seu ad forum contentiosum, est à paucis sciatur, publicum tenetur à Concilio, ut docet Suarez de Cens. disp. 41. sect. 2. n. 6: ex illis verbis: Et exceptis aliis deductis ad forum contentiosum.

154. Quid sit reus absolutus

Quid, inquit, necesse fuit excipere casus deductos ad forum contentiosum, cum manifestum sit, illos non esse occultos? Hoc adnotaverim, ut intelligatur Concilium non loqui tantum de casibus omnino occultis, qui à nemine sciuntur; sed absolutè de occultis, prout à publicis distinguuntur, etiam si probabilia sint: ob hanc enim causam addidit Concilium dictam exceptionem. Nam si delictum occultum non tantum probabile sit, sed etiam jam sit deductum ad forum contentiosum, hoc ipso

reputatur à Concilio sufficienter publicum, ut ejus dispensatio Episcopo non concedatur.

Dicitur autem delictum hoc modo publicum, statim ac denuntiatio seu accusatio de tali delicto coram legitimo Iudice juridicè facta est: nam Concilium non requirit, quòd delictum sit probatum, aut declaratum per sententiam Iudicis, sed tantum, quòd sit deductum; deducitur autem per denuntiationem vel accusationem. Ita Suarius.

Nec refert sive iustè; sive iniustè res sit in iudicium delata. Exigitur tamen, inquit Sanchez in Sum. lib. 2. c. 11. n. 21. ut reo sit intimata delatio, sive ut reus sit citatus; nam citatio est primus iudicii actus. Quòd si delinquens sit, defectu plerumque probationis, in foro externo absolutus, etsi falsis testibus defenderit se, sive definitivè absolutus sit, sive ab instantia seu observatione iudicii, non dicitur delictum ad forum externum delatum. Quia (ut ait idem Auctor lib. 8. de Matrim. disp. 34. n. 57.) per eam sententiam interlocutoriam id iudicium est terminatum, ac sublata est infamia, ex deductione in id forum orta. Id enim tantum interest inter absolvi definitivè, & solum ab instantia seu observatione iudicii, quòd in priori casu nunquam potest id crimen iterum in iudicium deduci. At in posteriori potest quidem, sed ex novis iudiciis, novisque probationibus. Quare in utroque casu id iudicium omnino terminatum est, ac res in primum statum redacta. Hæc ille. Res autem, ut supponitur, in primo statu erat occulta; ergo manet occulta post iudicium terminatum.

Consentit Suarius supra, quando delictum nec plene, nec semiplene probari potuit: nam, inquit, quando aliqua probatio intercedit, res videtur magis dubia. Quia ex semiplena probatione, in foro contentioso facta, generatur publica infamia & publica notitia, imperfecta quidem, tamen qualis sufficiens videtur; ut res non maneat occulta, sicut antea erat: quòd scèhs est, quando delictum nullo modo probatum est. Hæc ille.

Equidem certum est, publicam infamiam sufficere, ut crimen aliquod non maneat occultum, estò etiam ad forum contentiosum nunquam fuisset deductum. Interim probandum manet Suario, quòd ex semiplena probatione in foro contentioso facta, generetur publica infamia.

Et quia illud non probat, subscribo sententiæ Sanchii, donèc aliquis id clarè probaverit: Quia In obscuris minimum est sequendum Reg. 30. de Reg. juris in 6. Et procliviores esse debemus ad liberandum, quam ad condemnandum; argum. leg. 47. ff. de Oblig. & act. Arrianus ait, multum interesse, quaras, utrum aliquis obligetur, an aliquis liberetur. Vbi de obligando queritur, propensiores esse debere nos, si habeamus occasionem ad negandum. Vbi de liberando, ex diverso, ut facilius sis ad liberationem.

153. Delictum sit publicum per solam legitimam accusationem.

154. Idemmodum sit reo intimata Sanchez.

Quid sit reus absolutus

Differentia inter absolvi definitivè & ab instantia

155. Quid sit delictum, à quo absolvi videtur reus, fuerit semiplene probatum? Suarez.

156. Manet etiam quidem occultum Reg. 30. de Reg. juris in 6.

1. 47. ff. de Obl. & act.



Cùm ergo in præfenti quaratur de obligatione recurrenti ad Sedem Apostolicam, pro Absolutione à peccato, semiplenè tantùm probato, propensiores esse debemus, si habeamus occasionem ad negandum: habemus autem occasionem negandi, quia per sententiam iudicium terminatum est; & res in primum statum redacta.

157. *Quid si delictum alicubi sit publicum, ibi verò, ubi Absolutio petitur, sit occultum? Existimat Suarez hic disp. 30. sect. 2. n. 2. in fine, non posse absolvi per hanc facultatem. Nam, inquit, quod alicubi publicum est, simpliciter est publicum, & non occultum; & præsertim moraliter & regulariter loquendo, quod in aliquo loco est publicum, ad alia loca facile deferretur.*

*Sanchez.*

At verò Sanchez in Sum. suprâ n. 20. probabile, inquit, credo (quod scio viros doctissimos Salmantica consultos sensisse, quos refert & sequitur Avila de Cens. p. 2. c. 7. disp. 1. dub. 1. conclus. 3.) si delictum in loco ita distanti publicum sit, ut non sit spes fore, ut ad alium deferatur, dici occultum in eo loco, in quo Absolutio aut dispensatio petitur; ac proinde subijci facultati Episcopi, in eo Decreto sibi concessa. Quia (ut bene aiunt Dur. 4. dist. 18. q. 5. in fine, & ibi Palud. q. 6. a. 1. n. 5.) non ex hoc, quòd aliquis sit publicus excommunicatus in uno loco, censi debet publicus in alio. Deinde, quia communis sententia docet, non teneri restituere manifestantem publicum alicujus delictum: at quando in aliquo loco publicum est, non censi publicum in alio ita distanti; ad quem non est spes fore, ut facile fama perveniat. Ita Sanchez.

His præmissis pro clariori intellectu illorum verborum, quibus utitur Trident. in præfato Decreto: *In quibuscumque casibus occultis:* Respondeo ad primam & secundam quæstionem suprâ propositam, & Dico:

### CONCLUSIO VIII.

Potestas absolvendi à casibus occultis, concessa Episcopis per Trident. sess. 24. de Refor. c. 6. Aliquibus videtur non esse revocata quoad hæresim. Extenditur ad casus post Trident. Pænit. reservados.

158. *Ultima parti Concl. obijciunt Responso quædam Greg. XIII.*

SI aliquid obstat ultimæ parti Concl. est responso Greg. XIII. quam refert Suarius hic Disp. 30. Sect. 2. n. 12. hisce verbis: Propositum legitur in Congregatione Card. an hoc Decretum locum habeat in casibus, post

Conc. Trident. ex nova lege Sedis Apostolicæ reservatis. Responso autem, que ad nostras manus fide digna auctoritate pervenit, sic continebat: S. D. N. Greg. XIII. *audita relatione Congregationis, respondit, non habere locum.* Ita Suarius.

Sed hæc responsio, post Decretum Urbanianum, non est authentica. Atque ut esset, dico cum Suario suprâ n. 14. quoad mente Apostolicæ Sedis certius non constituit, & sub illius censura, videtur probabile, responsum illam intelligendam esse de casibus, postea reservatis cum aliqua clausula, aut verbis sufficientibus, per quæ huic Decreto derogari videatur.

Enim verò, ut idem Auctor bene notat n. 13. Concilii mens videtur fuisse, ponere regulam generalem, & quasi ordinarium jus circa reservationes Pontificias, ut scilicet intelligatur esse de criminibus publicis; de occultis verò non omnino; sed cum moderationibus positis in hoc Decreto: non ergo tantùm reservationes priores ad hanc formam redactæ sunt, sed etiam omnes subsequentes sub illa fieri intelliguntur.

Antecedens suadetur; tum quia optimè potuit lex illa hoc sensu constitui, cum fueret Pontificiâ auctoritate; tum quia ratio legis eadem est in casibus reservatis & imposterum reservandis, & aliunde verba Concilii hunc sensum admittunt; nam quoad suspensiones & irregularitates absolute loquitur de omnibus ex delicto occulto provenientibus, sive ratione legis antiquæ, sive novæ. Eodem ergo sensu loquitur de Absolutione à casibus reservatis, quos ita nominat, vel quasi per anticipationem, juxta communem appellationem; vel quia reservati dicuntur non respectu temporis, quo editum est Concilii: sed respectu temporis, quo de illis danda est Absolutio.

Denique, sicut hic sensus favorabilior est & satis proprius, ita videtur communi consuetudine receptus & approbatus. Ita Suarez, iam autem consuetudo est optima legum interpretis: ut omittam, Decretum hoc tamquam favorabile, utpote restituens Episcopis jus suum antiquum, sine cogente fundamento non esse restringendum, sed potius extendendum. Itaque ex responsione Greg. suprâ allegata, nullum generat præjudicium ultimæ parti Conclusionis.

Sed quid dicam de prima parte? Quamplurimi Auctores (quos citat & sequitur Diapart. 1. tract. 5. resol. 2.) existimant, per Bullam Cœnæ revocatam esse hanc potestatem Episcoporum quoad hæresim, propter ipsius Bullæ verba subsequents: *Excommunicamus omnes & singulos hæreticos quocumque nomine censeantur, & cujuscumque sectæ existant, ac sic credentes, eorumque receptores, fautores, & generaliter quoslibet eorum defensores, ac eorumdem* libros